

Verslag online startbijeenkomst Werkgroep Taal maakt gezonder

Door Stichting Lezen en Schrijven & Alles is Gezondheid

27 oktober 2020

De opbrengsten van ons tweedelige startbijeenkomst, waarin we kennismaakten, ervaringen uitwisselden, richting bepaalden en enkele praktische zaken afspraken.

Kennismaking

Telefonisch maakten we kennis met elkaar.

Uitwisseling praktijk

Wat willen we bereiken rond verbetering basisvaardigheden patiënten/cliënten in de gezondheidszorg?

1. Aanpak van laaggeletterdheid opzetten/verbeteren
2. Laaggeletterdheid op de agenda zetten
3. Kennis vergroten, vaardigheden verbeteren en gedrag aanpassen van professionals
4. Empowerment en basis- en gezondheidsvaardigheden van patiënten verbeteren
5. Zorgen voor toegankelijke (e-)zorg en begrijpelijke communicatie.

1. Verbeteren vaardigheden versus vereenvoudigen communicatie

De vraag is of we een scheiding moeten aanbrengen tussen verbeteren basisvaardigheden versus communicatie eenvoudiger maken. Beter zowel toegankelijke zorg bieden als verwijzen naar scholingsaanbod. Ervaring leert dat zorgverleners verbeteren van basisvaardigheden niet tot primaire taak rekenen, dus kunnen we zorgprofessionals daarin beter tegemoetkomen.

2. Bespreekbaar maken laaggeletterdheid

- Laaggeletterdheid blijft een gevoelig onderwerp dat moeilijk bespreekbaar is voor zorgprofessionals.
- Wanneer je als arts het gesprek met je cliënt aangaat over laaggeletterdheid en het begrijpen van informatie, vergroot dat de vertrouwensband.
- Je kunt als arts/zorgprofessional het gesprek voeren over zaken waar een laaggeletterde patiënt tegenaan loopt. Wat begrijp je niet, waar heb je hulp bij nodig, begrijp je de bijsluiter, etc.
- De ervaring is dat het herkennen van laaggeletterdheid aardig gaat, maar het bespreekbaar maken en doorverwijzen moeilijk is. Het verschil tussen weten/willen en doen. Hierbij speelt handelingsverlegenheid (het kunnen) een rol en gebrek aan kennis van het scholingsaanbod.

Verbeterpunten - verbindingen

- De leefstijlcoach kan een belangrijke gidsfunctie hebben die meer benut kan worden in het kader van aanleren nieuwe vaardigheden; een kans wat betreft aanpak van laaggeletterdheid. >>> Leefstijl heeft nu een grote belangstelling die door corona wordt versterkt.
- We kunnen zorgprofessionals tegemoetkomen via zogenaamd camouflage-aanbod rond een gezondheidsthema of via thematische aanpakken zoals Voel je goed! (Taal verpakt in aanbod rond gezonder eten en meer bewegen).
- Door variatie werkgroepleden (zorg en educatie) kunnen we een brug slaan tussen beide domeinen/branches. Hier is winst te behalen.
- Resultaten beter/vaker/ onder bredere doelgroep laten zien. Doorverwijzen werkt. Cliënten zijn er blij mee zijn. Achteraf zeggen ze 'ik had het eerder moeten doen, het heeft mijn wereld vergoot. Ik ben mijn arts/assistent/doorverwijzer eeuwig dankbaar.'
- Cursussen voor huisartsen zijn cruciaal. Huisartsen hebben vaak goed zicht op hun patiënten en kunnen laaggeletterde patiënten doorverwijzen naar bijvoorbeeld Taalhuizen. Zie de Taalzoeker.nl. Taal(les) op recept is een interessante interventie in dit geheel.
- Uit het behoefteonderzoek Zorg voor basisvaardigheden (Sardes/HANNN) blijkt dat slecht 17% van de zorginstellingen afspraken heeft gemaakt over hoe om te gaan met laaggeletterde patiënten/cliënten. Hier liggen kansen!
- Voor apothekers is het door kleinere binding met cliënt lastiger om laaggeletterden te herkennen dan voor zorgprofessionals zoals een huisarts en praktijkondersteuner. Zij zouden via code #laaggeletterdheid moeten kunnen aangeven bij cliënten, maar werken via ander systeem. In Amsterdam is hiermee geëxperimenteerd tussen huisartsen, apothekers en wijkverpleegkundigen. Interessant om meer over te weten.
- Het is belangrijk dat we de twee werelden: taal en gezondheid, bij elkaar brengen, zodat de zorgprofessional eerder laaggeletterde cliënten naar taal- en of rekenaanbod doorverwijst. Het belang van een warme overdracht is cruciaal.

Doelen

De werkgroep richt zich op het verbeteren van basisvaardigheden bij laaggeletterden, zodat zij gezondheidsvaardiger worden. De focus ligt hierbij op laaggeletterde patiënten/cliënten in de gezondheidszorg en daarmee ook op

gezondheidszorgprofessionals.

Tijdens de bijeenkomst hebben we de volgende subdoelen besproken:

1. Brugfunctie tussen taal- en zorgsector

- Wij kunnen als werkgroep verbinding maken tussen behoeften zorgprofessionals en aanbod taalprofessionals.
- Strategieën bedenken om aanpak laaggeletterdheid/ taal en gezondheid te agenderen. Ten eerste bij zorgprofessionals, huisartsen.
- Ontmoetingen organiseren tussen taal en gezondheid. Via zorggroepen als ingang. Bijvoorbeeld met covid-19 als aanleiding: merk je dat iemand moeite heeft met begrijpen/ toepassen maatregelen? Wellicht laaggeletterd?
- Nadenken over hoe meer aandacht in het (zorg)onderwijs realiseren voor aanpak laaggeletterdheid? Aansluiting vinden bij de lijn van onderwijs, levenslang leren.
- Signalen opvangen en verwijzen naar oplossingen via Stichting Lezen en Schrijven, Alles is Gezondheid, Pharos, VWS, Expertisepunt Basisvaardigheden en Taalzoeker.nl

2. Elkaar versterken

- Versterken van elkaars initiatieven, aansluiten bij elkaars initiatieven.
- Regionaal samenwerken.
- Uitwisselen #hoedan - procesvoorbeelden, tips en trucs.
- Inventariseren wat er is aan e-health en onderzoeken hoe toegankelijk het is en wat er nodig is om het toegankelijker te maken.
- We kunnen elkaar helpen met vinden partners en vinden financiering.

Praktische zaken

- **Ontmoeten/contact:** We komen een keer per jaar (fysiek) bij elkaar. Voorkeur heeft een dinsdagmiddag begin maart, tussen de twee netwerkbijeenkomsten (voor- en najaar) van de Alliantie Gezondheidsvaardigheden in.
- We zetten een appgroep op voor vragen, contact, delen nieuws, etc. Daarnaast zorgen we voor een Teams-locatie om documenten te delen, dieper op zaken in te gaan en eventueel subgroepen te onderhouden.
- **Kennis vergaren en delen:**
 - We zorgen voor info over laaggeletterdheid en taalaanbod bij Alles is Gezondheid, Stichting Lezen en Schrijven en/ of Expertisepunt Basisvaardigheden.
 - We kunnen eventueel werken in subgroepen aan de hand van thema's (daarbij letten we op meerwaarde van mensen bij elkaar, die werken met taal en gezondheid).
 - We kunnen taken verdelen, talenten benutten. Bijvoorbeeld informatie op subthema's volgen en delen (eerst inventariseren wat er al gebeurt).
 - We gaan na of inventarisatie van scholing/hulpmiddelen voor zorgprofessionals (in het noorden) van Sardes compleet is (e-mail volgt). Vraag rijst, wie dat bijhoudt. Wellicht iets voor [Expertisepunt Basisvaardigheden](#) van Stichting Lezen en Schrijven en Movisie.

- Op basis van deze bijeenkomst doen Hans en Marieke een voorstel voor aanpassing van de doelen van de werkgroep Taal maakt gezonder en polsen deze onder de leden.

